

**ДА ПЯТАГА З'ЕЗДУ
БЕЛАРУСАЎ СВЕТУ
ЗАСТАЛОСЯ
112 ДЗЁН**

У НУМАРЫ:

ЛУКІШКІ ПАД ПАГРОЗАЙ ЗНІШЧЭННЯ

...Сітуацыю з гістарычнай спадчынай абмеркавалі на пасяджэнні Малой Рады МГА "ЗБС "Бацькаўшчына". Пасля дыскусіі было вырашана даслаць зварот да амбасадара Рэспублікі Літва і да прэзідэнта Валдаса Адамкуса з просьбай захаць помнік...

Працяг на стар. 4

КНІЖНЫЯ ВЫДАННІ "БАЦЬКАЎШЧЫНЫ"

У рубрыцы "Навіны МГА "ЗБС "Бацькаўшчына" можна даведацца пра выданыя новыя кнігі - Р. Гарэцкі "Браты Гарэцкія" і Л. Лыч "Міжнацыянальныя дачыненні на Беларусі"

Працяг на стар. 6

СВЯТКАВАННЕ ЮБІЛЕЮ

10-гадовы юбілей адзначыла адна з найбольш вядомых суполак беларусаў Kryma. Партэніцкі філіял Алушцінскага культурна-асветніцкага таварыства "Сябрына" вядзе радавод з 1999 г.

Працяг на стар. 7

"ЗА НАШУ І ВАШУ СВАБОДУ!"

Агляд мерапрыемстваў па святкаванні Дня Волі ў замежжы.

Працяг на стар. 8-10

СЦЯГ

Светлым полем я нясу,
Агнявую паласу:
Як маланка нада мною
Зіхаціць над галавой
Сцяг мой вольны,
Сцяг мой смелы,
Сцяг мой бел-чырвона-белы.

Быў адважны продак мой
У Пагоні баявой.
Той Пагоні чую зvon:
Хай нясецца наўздагон
Сцяг мой вольны,
Сцяг мой смелы,
Сцяг мой бел-чырвона-белы.

Залунай на ўвесь прасцяг,
Агнявых вякоў працяг:
Ёсць Дзяржава, ёсць Народ!
Развівайся - і ў палёт,
Сцяг мой вольны,
Сцяг мой смелы,
Сцяг мой бел-чырвона-белы.

Сяргей Панізінік

ВІНШАВАННЕ АД ІВОНКІ СУРВІЛЛЫ

Дарагія суродзічы беларусы!

Ад імя Рады Беларускай Народнай Рэспублікі маю гонар вітаць Вас з нашым вялікім нацыянальным святам, угодкамі абвешчання 25 сакавіка 1918 году незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі, якія мы называем Днём Волі.

Нацыянальныя свята кожны народ святкуе радасна і ўрачыста. З глыбіні сэрца жадаю, каб і для ўсіх нас як на Бацькаўшчыне, гэтак і па за яе межамі гэты дзень стаўся нагодай выявіць сваю любоў да Бацькаўшчыны. Адначасна прашу кожнага з вас задумацца над пытаннем, куды вядзе нашу краіну палітыка сённяшняга рэжыму ў Беларусі.

Жыве беларускі народ ува ўмовах няволі. Кантрактная сыстэма; забарона дзецям з

Працяг на стар. 6

ВІЛЬНЯ (ЛІТВА)

Прэзентацыя фільма “Вызваленне” адбылася ў сядзібе Таварыства беларускай культуры ў Літве. На чарговае мерапрыемства ТБК прыехалі Вольга Нікалайчык і Галіна Лукашова-Сіўчык. Першай перад прысутнымі выступіла спн. Вольга, вучаніца рэжысёра Ю.Хашчавцакага, якая расказала аб працы над фільмам. Стужку можна ўмоўна раздзяліць на тры часткі: усталяванне крыжа каля вёскі Дражна недалёка ад Мінска, як памяць аб загінуўшых ад рук мясцовых партызанаў мірных жыхарах, другая – пікеты Маладога фронту, трэцяя – палітвязні і пахаванне Ірыны Казулінай. Фільм цяжкі, многія прысутныя ў зале не хавалі слёз, калі хапалі маладых дзяўчат і везлі ў пастарунак, калі абражалі жанчыну. Вельмі прачулы момант – пахаванне Ірыны Казулінай, яе апошняе інтэрв’ю, жыццё – цалкам ахвяраванае мужу. Згадваецца выступленне Ірыны ў Вільні на днях беларуска-літоўскай культуры. Па ініцыятыве ТБК адбыліся дзве службы за Ірыну Казуліну – у касцёле святога Барталамея і ў Кафедральным саборы. Яна засталася ў сэрцах тых, хто яе ведаў.

А ўвогуле фільм аптымістычны, бо ў мастака Алеся Пушкіна пяцігадовы сын Міколка ведае беларускага патрыёта Юрку Моніча і кожны год ходзіць разам з бацькам у Монічаў лес і моліцца за яго, у роднай вёсцы Бобр ладзяць Купалле, на Дзяды бываюць у Курапатах. Вырас Андрэй Кім – малады патрыёт, якім ганарыцца маці, а таксама маладая дзяўчына, у якой рамантычнае, дзіцячае застаецца ў мінулым, яна выбрала іншы шлях, яе дзейнасцю і пазіцыяй ганарыцца бацька. Сёння мы з’яўляемся сведкамі значных зменаў у жыцці, моладзь імкнецца жыць у вольнай незалежнай краіне. “Жыццё – кароткае, Бацькаўшчына – вечная”, – так прамаўлялі старажытныя рымляне. Наперадзе доўгае жыццё ў фільма, а ў таленавітага рэжысёра – будучыня.

Перад прысутнымі выступіла маці В. Сіўчыка і К. Лукашова – Галіна Лукашова-Сіўчык, яна цалкам падтрымлівае грамадскую і палітычную дзейнасць сыноў, і, вядома, як маці перажывае за іх.

Зала была поўная, пасля сустрэчы працягваліся размовы і абмеркаванне фільма за кубкам гарбаты, шмат было пытанняў да

рэжысёра, бо віленчукі мелі гонар першымі пабачыць і абгрунтавана ацаніць стужку.

Леакадзія Мілаш

***

Яшчэ адзін паказ фільма адбыўся 16 сакавіка ў “Беларускім доме правоў чалавека”.

Прэзентацыя зацікавіла не толькі беларусаў: сярод гасцей можна было заўважыць і амбасадара Каралеўства Нарвегія ў Літоўскай Рэспубліцы Стэйнара Гіля. Сумесна з Домам правоў чалавека імпрэзу арганізаваў Аб’яднаны цэнтр беларускіх ініцыятываў.

Паводле “Радыё Рацыя”

КІШЫНЁЎ (МАЛДОВА)

Выстава “Беларусь – вачыма дзяцей” адкрылася днямі ў Кішыневе. Адкрыццё экспазіцыі адбылося ў межах Дня Беларусі, які быў праведзены беларускай амбасадай сумесна з “Таварыствам беларускай культуры” горада Рыбніцы.

На выставе прадстаўлены лепшыя малюнкі дзяцей, якія займаюцца жывапісам у Нацыянальным цэнтры мастацтва моладзі Міністэрства адукацыі Беларусі. Акрамя таго, арганізавана кніжная выстава беларускіх аўтараў і быў прадэманстраваны фільм аб жыцці і мастацкай творчасці беларускіх дзяцей.

У мерапрыемстве прынялі ўдзел супрацоўнікі амбасады, прадстаўнікі этнакультурных арганізацый Рыбніцы, кіраўніцтва гэтага горада.

Да грамады звярнуўся першы сакратар амбасады Беларусі ў Малдове Валеры Сьсоеў і старшыня Каардынацыйнага савета кіраўніцтва беларускіх суполак Малдовы Тамара Ломцева. У сваіх выступах яны падкрэслівалі, што паміж Беларуссю і Малдовай існуюць шматгадовыя добрасуседскія сувязі, народы дзвюх дзяржаў аб’ядноўвае блізкасць культур.

Паводле БЕЛТА

БЕЛАСТОК (ПОЛЬШЧА)

Прэзентацыя зборнікаў паэтычных твораў маладых беларускіх паэтаў з Падляся Ю. Баены “Бераг надзеі” і Ю. Буйнюка “Самота дажджу” адбылася 12 сакавіка ў Беластоку. Удзел у мерапрыемстве прынялі кіраўніцтва і прадстаўнікі Беларускага літаратурнага аб’яднання “Белавежа”,

Беларускага грамадска-культурнага таварыства, выкладчыкі і студэнты філалагічнага факультэта Беластоцкага ўніверсітэта, беларуская грамадскасць Беластоцчыны. Галоўным лейтматывам мерапрыемства стала азнаямленне прысутных з асноўнымі вехамі літаратурнай дзейнасці і творчымі планами Ю.Буйнюка і Ю. Баены. Сустрэча з паэтамі выклікала асаблівую зацікаўленасць сярод студэнтаў беларускай філалогіі Беластоцкага ўніверсітэта, якія выказалі думку, што прэзентацыя такога кшталту спрыяюць папулярызаванні беларускага слова ў Польшчы.

Да прэзентацыі зборнікаў твораў беларускіх паэтаў у Польшчы было таксама прымеркавана адкрыццё выставы жывапісу мастака з Беларусі Л. Гоманова, працы якога раней выстаўляліся ў Бялай Падлясцы.

Паводле прэс-службы амбасады Рэспублікі Беларусь у Польшчы

ВАРШАВА (ПОЛЬШЧА)

Сустрэчу з дэпутатам Вярхоўнага Савета 12-га склікання правяла “Беларуская нацыянальная памяць” (БНП) 15 сакавіка, на гадавіну прыняцця першай Канстытуцыі незалежнай Беларусі. Падчас сустрэчы Мікалай Аксаміт распавёў прысутным пра першыя гады незалежнасці, пра дзейнасць апазіцыі БНФ у Вярхоўным Савеце. Пасля выступу сп. Аксаміта былі шматлікія пытанні, якія закраналі і сённяшняю сітуацыю ў Беларусі.

Паводле БНП

***

Канцэрт “Салідарныя з Беларуссю” адбыўся 22 сакавіка на Тэатральнай плошчы ў Варшаве. Гэта самая вялікая ў свеце акцыя падтрымкі дэмакратычных пераменаў у Беларусі. Канцэрт арганізуюваўся ўжо ў чацвёрты раз таварыствам “Ініцыятыва Вольная Беларусь” і адміністрацыяй Варшавы. Галоўнай тэмай канцэрта была спроба даць ацэнку пераменам, якія адбыліся ў Беларусі на працягу мінулага года. Канцэрт – гэта выраз салідарнасці палякаў з беларусамі. У сёлетнім канцэрце бралі ўдзел зоркі польскай і беларускай эстрады.

Паводле сайта “Пачуй Беларусь”

ГАЙНАЎКА (ПОЛЬШЧА)

“Перапёлка” – калектыў народнага танца гайнаўскага Дома

культуры – адсвяткаваў 15-годдзе свайго існавання. Ён быў створаны ў 1993 г. па ініцыятыве Ганны Баран, выпускніцы Універсітэта Марыі Кюры-Складоўскай у Любліне. Галоўнай мэтай было заахваціць дзяцей і моладзь да танца, адкрыць перад імі прыгажосць музыкі, рухаў, жэстаў. Назву калектыву атрымаў у дзесяцігоддзе свайго заснавання, а сімвалізуе яна адзін са жніўных абрадаў.

У калектывае танцуюць дзеці і моладзь з гайнаўскіх школ. Сёння існуе тры ўзроставыя групы, агульная колькасць удзельнікаў – 60 асоб. У 2007 г. калектыву прадстаўляў Польшчу на танцавальным карнавалі ў Венецыі. У рэпертуары калектыву народныя танцы розных рэгіёнаў Польшчы, беларускія народныя танцы, танцы народаў Падляшша, а таксама народныя танцы іншых краін Еўропы.

Паводле “Радыё Рацыя”

ЛОДЗЬ (ПОЛЬШЧА)

Дзень беларускай культуры адбыўся 18 лютага ў Лодзі. Падчас адкрыцця Дня беларускай культуры выступіў кіраўнік Культурнага цэнтра Беларусі ў Польшчы А. Карачун, які зачытаў арганізатарам і ўдзельнікам мерапрыемства прывітальны ліст амбасадара Беларусі ў Польшчы В. Гайсёнка. Таксама была адкрыта чарговая выстава жывапісных твораў маладых беларускіх мастакоў – В. Пешкуна, Г. Сілівончык, Т. Грыневіч і І. Дударавай, якія ўжо дэманстравалі свае працы ў Гданьску і Беластоку.

У мерапрыемстве, якое было арганізавана ў Лодзінскім клубе настаўнікаў, прынялі ўдзел прадстаўнікі культурных устаноў горада, беларуская грамадскасць, мясцовая творчая інтэлігенцыя, моладзь, а таксама мастачкі Г. Сілівончык і Т. Грыневіч. Перадгасцямі з канцэртнай праграмай выступіў народны ансамбль “Славяначка” слонімскага Дома культуры.

Важнай падзеяй таксама з’явіўся ўстаноўчы сход беларускай супольнасці горада, на якім было прынята рашэнне аб стварэнні новай беларускай арганізацыі ў Польшчы “Беларускі дом”. Асноўнымі мэтай дзейнасці новай арганізацыі стануць падтрымка і прэзентацыя беларускай культуры ў Польшчы.

Паводле прэс-службы амбасады Рэспублікі Беларусь у Польшчы

ІРКУЦК (РАСІЯ)

Сваю інтэрнэт-старонку займела “Іркуцкае таварыства беларускай культуры імя Яна Чэрскага” (ІТБК) на партале Іркуцкай вобласці “Прыбайкалле” – <http://pribaiikal.ru/belorus.html>. На старонках інтэрнэт-сайта Таварыства можна пазнаёміцца з гісторыяй арганізацыі, з праграмай дзейнасці на 2009 год, а таксама прачытаць цікавыя артыкулы аб дзейнасці беларусаў Іркуцка. А павучыцца ў Таварыства ёсць чаму. Беларусы Іркуцка з’яўляюцца актыўнай супольнасцю, яны пастаянна праводзяць і ладзяць народныя святы, запрашаюць на канцэрты і ў этнаграфічныя вандровкі. Амаль кожны артыкул ілюструецца цудоўнымі фотаздымкамі, якія дазваляюць лепш зразумець і адчуць тое ці іншае свята. Таксама дапытлівыя могуць даведацца, хто такі Ян Чэрскі і чаму яго імя носіць Таварыства.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

НОВАСІБІРСК (РАСІЯ)

Выдадзена кніга “Заўсёды разам”, прысвечаная беларусам, якія ўпісалі найболей яркія старонкі ў гісторыю Новасібірска і вобласці. Яе аўтар – дырэктар Новасібірскага абласнога цэнтра беларускай культуры Н. Кабанова, рэдактар – Л. Бяляўская. На вечар сабраліся ветэраны Вялікай Айчыннай вайны, вучоныя, педагогі, пісьменнікі – тых, хто сваімі здольнасцямі, высокім прафесіяналізмам заслужылі любоў і павагу сібіракоў. Былі паказаны відэасюжэты пра кожнага героя кнігі, іх дапаўнялі “жывыя” інтэрв’ю. Цёплую атмасферу сустрэчы стварала асабістая прысутнасць герояў кнігі.

Паводле “Голаса Радзімы”

СЫКТЫЎКАР (РАСІЯ)

Званне “народнага” нададзена беларускаму хору “Купалінка” ў сакавіку 2009 г. Менавіта ў гэтым месяцы адбыўся справаздачны канцэрт хора, па выніках якога яму было прысвоена званне “народнага”. Але афармленне папер на гэта званне займае каля месяца, і толькі на пачатку красавіка калектыву здолеў атрымаць усе дакументы, якія падцвярджаюць гэта званне.

Працяг на стар. 7

БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР ПАМЯТНЫХ ДАТ НА КРАСАВІК 2009 ГОДА

1 красавіка – 100 год таму, у 1909-м нарадзіўся Браніслаў Смольскі (1909–2005), музыказнаўца, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі.

6 красавіка – 105 год таму, у 1904-м нарадзіўся Мікола Хведаровіч (сапр. Мікалай Чарнушэвіч) (1904–1981), паэт, празаік, перакладчык.

6 красавіка – 10 год таму, у 1999-м памёр Генадзь Карпенка (1949–1999), беларускі палітычны і грамадскі дзеяч, навуковец.

7 красавіка – 90 год таму, у 1919-м аднавіў сваю дзейнасць Горы-Горацкі земляробчы інстытут (з 1948 г. – Беларуская сельскагаспадарчая акадэмія).

8 красавіка – 105 год таму, у 1904-м памёр Вацлаў Валодзька (1831–1904), грамадска-палітычны дзеяч, гісторык, удзельнік паўстання 1863–1864 гг.

10 красавіка – 110 год таму, у 1899-м нарадзіўся Леў Літвінаў (сапр. Гурэвіч) (1899–1963), рэжысёр, заслужаны дзеяч мастацтваў Беларусі.

12 красавіка – Вялікдзень (па календары каталіцкай канфесіі).

12 красавіка – 40 год таму, у 1969-м у г. Пэнлей (Вялікабрытанія) памёр Сяргей Малафееў (?–1969), медык, адзін з заснавальнікаў “Беларускага студэнцкага саюза” ў Вільні, вязень савецкіх канцлагераў.

17 красавіка – 145 год таму, у 1864-м пачала сваю дзейнасць Віленская археаграфічная камісія, якая займалася зборам і выданнем дакументаў па гісторыі Беларусі і Літвы (існавала да 1915 г.).

18 красавіка – 195 год таму, у 1814-м нарадзіўся Яўстафій Тышкевіч (1814–1873), археолаг, гісторык, этнограф і краязнаўца, адзін з заснавальнікаў беларускай навуковай археалогіі.

19 красавіка – Вялікдзень (па календары праваслаўнай канфесіі).

20 красавіка – 175 год таму, у 1834-м нарадзіўся Іосіф Жылінскі (1834–1916), даследчык Палесся, геадэзіст.

22 красавіка – 55 год таму, у 1954-м у Рызе памёр Сяргей Сахараў (1880–1954), культурны дзеяч, фалькларыст, этнограф, педагог.

23 красавіка – 120 год таму,

Працяг на стар. 5

Лукішкі пад пагрозай знішчэння

Камісія віленскага самакіравання абірае найлепшы праект рэканструкцыі цэнтральнай плошчы Лукішкі. Толькі ў адным з сямі фінальных праектаў аўтары захоўваюць помнік нацыянальным змагарам паўстання 1863 г. – крыж, усталяваны яшчэ за савецкім часам. Беларуская дзяржава не выказала зацікаўленасці ў абароне помніка, таму небяспека страціць яго сапраўды высокая.

Шматлікія беларускія актывісты, якія жывуць у Літве, беларусы іншых краінаў пачынаюць біць у набат з гэтай нагоды.

Сітуацыю з гістарычнай спадчынай абмеркавалі на пасяджэнні Малай Рады МГА "ЗБС "Бацькаўшчына" 2 сакавіка 2009 г. Пасля дыскусіі было вырашана даслаць зварот да амбасадара Рэспублікі Літва і да прэзідэнта Валдаса Адамкуса з просьбай захаць помнік.

ЗВАРОТ

МГА "ЗБС "Бацькаўшчына" выказвае глыбокую занепакоенасць у сувязі з тым, што большасць плануемых віленскім самакіраваннем праектаў рэстаўрацыі Лукішскай плошчы Вільнюса (Вільні) не прадугледжваюць захаванне крыжа – помніка Кастусю Каліноўскаму і іншым змагарам нацыянальна-вызвольнага паўстання (супраць расійскага панавання) 1863–1864 гг.

Нагадаем, што з часоў агульнай дзяржавы беларусаў і літоўцаў – Вялікага княства Літоўскага – нашы народы ў цяжкія хвіліны сваёй гісторыі заўсёды былі

побач у адстойванні суверэнітэту і незалежнасці, у змагарных паўстаннях і збройных чынах супраць імперскіх інтарэсаў іншых краін у XIX–XX стст.

Пакараны смерцю на Лукішскай плошчы 22 сакавіка 1864 г. – 145 гадоў таму – кіраўнік паўстання, нацыянальны дэмакрат, паэт, публіцыст, Кастусь Каліноўскі вось ужо другое стагоддзе з'яўляецца сімвалам гонару, славы і змагання за незалежнасць беларускага і літоўскага народаў. К. Каліноўскі першым узняў пытанне ў Літоўскім правінцыяльным камітэце – Часовым урадзе Літвы і Беларусі – аб праве нацыі на самавызначэнне. Ён марыў, каб Беларусь і Літва зрабіліся зноў самастойнымі і мелі сваю дзяржаўнасць, таму пастаянна адстойваў самастойнасць Літоўскага камітэта перад Польскім нацыянальным камітэтам.

Сёння Літоўская Рэспубліка паспяхова стварае сваю будучыню ў Еўрапейскім Саюзе. Беларусь жа праходзіць цяжкі шлях барацьбы за захаванне суверэнітэту, аднаўленне дэмакратычных прынцыпаў існавання нацыянальнай дзяржавы. Постаць Кастуся Каліноўскага для сучаснай нацыянальна арыентаванай беларускай моладзі з'яўляецца сцягам барацьбы за ідэалы дэмакратыі, захаванне нацыянальнай мовы і культуры.

Зусім нядаўна, у 2006 годзе, беларуская моладзь, пратэстуючы супраць неспраўдлівых вынікаў прэзідэнцкіх выбараў у палатачным лагеры, прапанавала перайменаваць

цэнтральную плошчу Мінска ў плошчу Кастуся Каліноўскага. Але для сучасных беларускіх антынацыянальных уладаў гэта аказалася непрымальным.

Інфармацыя, што шэсць з сямі праектаў упарадкавання Лукішскай плошчы не прадугледжваюць захавання мемарыяльнага крыжа – помніка К. Каліноўскаму і нацыянальным змагарам, усталяванага шмат гадоў таму, выклікала моцную занепакоенасць нацыянальнай інтэлігенцыі Беларусі і замежжа.

Звяртаемся да Вас з вялікай просьбай зрабіць усё магчымае, каб віленскія ўлады ў канчатковым праекце рэстаўрацыі захавалі мемарыяльны комплекс, прысвечаны Кастусю Каліноўскаму, на Лукішскай плошчы.

"Згуртаванне беларусаў свету "Бацькаўшчына" заклікае беларусаў усяго свету, усіх людзей, якім неаб'якава гістарычная спадчына Беларусі, далучыцца да акцыі па захаванні помніка: праз амбасады звяртацца з лістамі да прэзідэнта Рэспублікі Літва, да кіраўніцтва горада Вільня з просьбай захаць помнік.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"*

Акцыя на Лукішках 22 сакавіка, Вільня (Літва)

ВІЛЬНЯ (ЛІТВА)

У Вільні беларуская моладзёвая ініцыятыва StudAlliance правяла акцыю “Паўстанцкі ланцуг”.

Роўна 145 год таму, 22 сакавіка 1864 года, на Лукішскім пляцы ў Вільні быў публічна павешаны Кастусь Каліноўскі.

Падчас “Паўстанцкага ланцуга” яе ўдзельнікі ўшанавалі памяць К.Каліноўскага і іншых закатаваных змагароў за вольнасць Беларусі – паўстанцаў 1863 г. Мерапрыемства было афіцыйна дазволена Віленскім самакіраваннем.

Распавядае ініцыятар правядзення акцыі Кірыл Атаманчык: “Прыкладна 40 чалавек сабраліся на Лукішскім пляцы. Пераважна гэта была моладзь, студэнты ЕГУ, актывісты StudAlliance і БУНТА. Людзі ўсклалі кветкі і запалілі знічы. Таксама былі мясцовыя беларусы, палякі і літоўцы. Выступіў Хведар Нюнька. Была разгорнута вялікая расцяжка: “За Вашу і Нашу Свабоду”.

Паводле “Радыё Рацыя”

***

22 сакавіка на пасяджэнні Рады Таварыства беларускай культуры ў Літве была прынята заява адносна захавання месца пакарання смерцю Кастуса Каліноўскага. “Ён змагаўся з лозунгам “За нашу і вашу свабоду”. Ад сёняшніх нашчадкаў

патрабуецца паважлівых адносін да яго памяці. Лічым, што як Літоўскі народ, так і Беларускі, а таксама і ўся беларуская эміграцыя, звязваюць Лукішскую плошчу з імем Кастуса Каліноўскага”, - гаворыцца ў заяве.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

**КНІЖНЫЯ ВЫДААННІ
“БАЦЬКАЎШЧЫНЫ”**

У гэтым годзе МГА “ЗБС “Бацькаўшчына” плануе выдаць кнігі юбіляраў Згуртавання. Так, выдадзены ўжо кнігі Радзіма Гарэцкага, Леаніда Лыча, і плануецца выданне кнігі Анатоля Грыцкевіча.

Браты Гарэцкія / Радзім Гарэцкі. – Мінск: Медысонт, 2008. – 344 с., [24] с. іл. – (Бібліятэка Бацькаўшчыны. Людзі Беларусі; кн. 1)

Пабачыла свет кніга акадэміка Радзіма Гарэцкага “Браты Гарэцкія”. Менавіта гэтай кнігай МГА “Згуртаванне беларусаў свету “Бацькаўшчына” распачало новую падсерыю – “Людзі Беларусі” – у кніжнай серыі “Бібліятэка Бацькаўшчыны”.

Выхад кнігі прымеркаваны да юбілею Максіма Гарэцкага, славуэтага беларускага пісьменніка,

Працяг на стар. 6

IN MEMORIAM**Лявон Мурашка
(1924–2009)**

У ноч на 9 сакавіка пайшоў з жыцця ў лепшы свет заслужаны дзеяч мастацтваў Літвы, вядомы оперны спявак Лявон Мурашка.

Лявон Мурашка нарадзіўся 27 жніўня 1924 г. на Случчыне, у вёсцы Сіняўка (сёння гэта Клецкі раён Мінскай вобласці). Бацька Лявона быў харавым рэгентам і яшчэ да вайны разам з сям’ёю пераехаў у Вільню. У бацькавым хоры Лявон і пачаў спяваць. Пазней ён вучыўся ў спевака “Ля Скалы” Сяргея Усціновіча, што паходзіў з Ашмянаў, затым – у слыннага літоўскага тэнара Кіпраса Пятраўскаса. А яшчэ ў гімназіі яму даваў урокі Канстанцін Галкоўскі.

У 1950 г. Лявон Мурашка скончыў Літоўскую дзяржаўную кансерваторыю па спецыяльнасці “оперны спявак, педагог”. З 1944 да 1946 гт. – саліст Дзяржаўнага ансамбля песні і танцаў БССР пад кіраўніцтвам Р. Шырмы, з 1946 г. – саліст Літоўскай філармоніі (бас). З

**БЕЛАРУСКІ КАЛЯНДАР
ПАМЯТНЫХ ДАТ НА
КРАСАВІК 2009 ГОДА**

Працяг. Пачатак на стар. 3

у 1889-м нарадзіўся Васіль Лявонаў (1889–1972), вучоны-педыятр, акадэмік АН Беларусі, заслужаны дзеяч навукі, заснавальнік беларускай школы педыятраў.

24 красавіка – 225 год таму, у 1784-м памёр Францішак Багамолец (1720–1784), драматург, публіцыст, выдавец.

24 красавіка – 120 год таму, у 1889-м нарадзіўся Юры Сабалеўскі (1889–1954), палітычны дзеяч, пасол польскага Сейма, дзеяч эміграцыі ў Нямеччыне і ЗША.

24 красавіка – 85 год таму, у 1924-м у Вільні памёр Міхаіл Пліс (1858–1924), грамадскі дзеяч, праваслаўны святар.

26 красавіка – 23 гады таму, у 1986-м адбылася аварыя на Чарнобыльскай АЭС.

26 красавіка – 420 год таму, у 1589-м у Магілёве створана праваслаўнае брацтва – адно з першых у Беларусі.

4 траўня – 210 год таму, у 1799-м нарадзіўся Фларыян Бохвіц (1799–1856), асветнік, філосаф, пісьменнік.

5 траўня – 190 год таму, у 1819-м нарадзіўся Станіслаў Манюшка (1819–1872), польскі і беларускі кампазітар, дырыжор і педагог, стваральнік нацыянальнай класічнай оперы.

6 траўня – 105 год таму, у 1904-м нарадзіўся Паўлюк Трус (1904–1929), паэт.

1950 да 1988 гт. – саліст Дзяржаўнага акадэмічнага тэатра оперы і балета Літоўскай ССР. Лявон Мурашка аб’ездзіў з канцэртамі паўсвету. Апошнія дваццаць гадоў быў рэгентам архіерэйскага хору Свята Духавага манастыра ў Вільні.

Належаў да беларускага грамадскага руху ў Літве, кіраваў Згуртаваннем беларускіх грамадскіх суполак Літвы – парасонавай арганізацыяй, у якую ўваходзіць беларускія суполкі. Актывна супрацоўнічаў з беларускай амбасадай. Браў удзел у з’ездах беларусаў свету (за выключэннем апошняга), быў сябрам Вялікай Рады “ЗБС “Бацькаўшчына”.

Пахавалі Лявона Мурашку 10 сакавіка на Еўфрасінеўскіх могілках Вільні.

Паводле “Нашай Нівы”

ВІНШАВАННІ СЯБРАМ ВЯЛІКАЙ РАДЫ

Маем гонар павіншаваць з днём нараджэння сябраў Вялікай Рады "Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына", якія нарадзіліся ў красавіку: Валянціну Арлову (Аксак), Сяргея Чыслава (Беларусь), Хведара

Нюньку (Літва), Алега Рудакова, Івана Панасюка (Расія). Прыміце ад нас шчырыя віншаванні, пажаданні шчасця, доўгага жыцця, выдатнага здароўя, натхнёнай працы, духоўнай і творчай самарэалізацыі!

У красавіку чацвёрта шануюных сябраў Вялікай Рады адзначаюць юбілей: 8 красавіка – **Алена Глагоўская** (Польшча), 21 красавіка – **Сяргей Бандарэнка** (Расія). А 12 красавіка **Алесь Карповіч** (Латвія) і 23 красавіка – **Уладзімір Конан** (Беларусь) святкуюць 75-годдзе. Управа "ЗБС "Бацькаўшчына" віншуе Вас з юбілеем. Зычым Вам здароўя, шчасця, натхнення ў Вашых пачынаннях.

Управа МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"

НАВІНЫ МГА "ЗБС "БАЦЬКАЎШЧЫНА"

КНІЖНЫЯ ВЫДААННІ "БАЦЬКАЎШЧЫНЫ"

Працяг. Пачатак на стар. 5

педагога, навукоўца, якому ў мінулым годзе споўнілася б 115 год. Нягледзячы на свой нядоўгі век (у 45 год быў расстраляны ў Вязьменскай турме), М. Гарэцкі зрабіў шмат для гісторыі. Доўгі час творчасць пісьменніка была пад забаронай.

Кніга ўяўляе сабой сапраўдную энцыклапедыю роду Гарэцкіх, утрымлівае ўнікальныя дакументы і сведчанні пра жыццё і дзейнасць выбітных дзеячаў беларускага нацыянальнага руху ХХ ст.: Максіма Гарэцкага – класіка беларускай літаратуры, літаратуразнаўцы, крытыка, рэдактара-выдаўца, мовазнаўцы, фалькларыста, педагога, публіцыста; Гаўрылы Гарэцкага – аднаго з заснавальнікаў Беларускай акадэміі навук, вядомага эканаміста, дэмографа, геолага, географа, археолога. У кнізе змешчаны фотаздымкі з сямейнага і дзяржаўных архіваў, а таксама з архіваў сяброў.

Выданне кнігі стала магчымым пры ўдзеле беларускай мецэнаткі, старшыні фонду "Этнічны голас Амерыкі" Ірэны Каляды-Смірновай, якой МГА "ЗБС "Бацькаўшчына" і аўтар кнігі Радзім Гарэцкі выказваюць падзяку.

Міжнацыянальныя дачыненні на Беларусі (верасень 1943 – кастрычнік 1964 г.) / Леанід Лыч – Мінск: Галіяфы, 2009. – 284 с.

Новая кніга Леаніда Лыча з'явілася ў кнігарнях.

У кнізе на вопыце Беларусі паказваецца, як у выніку правядзення савецкай палітыкі збліжэння і зліцця нацыяў, іх культуры і моваў адбылася дэнацыяналізацыя яе палітычнага, эканамічнага і духоўнага жыцця, дэфармавалася нацыянальная свядомасць народа ў складаных і супярэчлівых гады гісторыі. Кніга з'яўляецца добрым дапаможным матэрыялам для тых, хто займаецца вывучэннем гэтага перыяду ў гісторыі краіны, а таксама адрасуецца аматарам гісторыі.

"Міжнацыянальныя дачыненні на Беларусі" выдадзены пры дапамозе "Згуртавання беларусаў свету "Бацькаўшчына" ў выдавецтве "Галіяфы".

Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"

Віншаванне Ад Івонкі Сурвіллы

Працяг. Пачатак на стар. 1

чарнобыльскай зоны карыстацца дапамогай добразычлівых людзей цывілізаванага свету; тэрор у форме падслуховання тэлеразмоваў; адбіткі пальцаў; несанкцыянаваныя ператрусы; канфіскацыі і затрыманы; фатаграфаванне людзей на грамадзкіх мерапрыемствах; новапрыдуманая знявольванне ў войску непаслухмянае моладзі пасля яе выключэння са школаў і ўніверсітэтаў; абмяжоўванні доступу да праўдзівых інфармацыі. Беларусь сталася падобнай да афрыканскае Зымбабвэ пад дыктатураю Мугабэ. Засталося толькі правесці рэфэрэндум аб пажыццёвым прэзыдэнцтве ды пераёмнасці ўлады па прызначэнні без галасавання.

Еўропа стараецца памагчы Беларусі, але толькі сам народ Беларусі можа стрымаць разгул дыктатуры і самаволі. Толькі вы, дарагія суродзічы, можаце паказаць адзін аднаму і цэламу свету, што вы адчуваеце зыдзек самавольнага рэжыму, прагнеце спакойнейшага, лепшага жыцця.

Рада БНР із свайго боку робіць усё магчымае, каб вонкавы дэмакратычны свет ведаў праўду пра становішча ў Беларусі ды спрыяў справе аднаўлення ў ёй дэмакратычнага ладу і грамадзянскіх свабодаў. Рада БНР працуе на тое, каб непаслабна трывалі нашы адраджэнскія намаганні, каб жыла і развівалася беларушчына, каб гарэла сьвяцільня Акту 25 Сакавіка 1918 году. Ведайма, што зарука будучыні ў памятанні мінуўшчыны.

Дапамажы нам Божа.

Жыве Беларусь!

Івонка Сурвілла,
Старшыня Рады БНР.
Атава, Канада, сакавік 2009 г.

НАВІНЫ

СЫКТЫЎКАР (РАСІЯ)

Працяг. Пачатак на стар.3

Распавядае Аркадзь Крупенька, старшыня Нацыянальна-культурнай аўтаноміі "Беларусь": "Хор пастаянна запрашаюць на мерапрыемствы, якія праводзяцца ў нашым горадзе і па-за яго межамі. 10 сакавіка калектыў прымаў удзел у канцэрце "Міс садружнасць"

разам з іншымі нацыянальнымі калектывамі Рэспублікі Комі". Таксама сп. Крупенька падзяліўся з Інфармацыйным цэнтрам "Бацькаўшчыны" планами на бліжэйшы год: "Для нас гэты год з'яўляецца таксама вызначальным, бо ў красавіку адбудзецца справаздачна-выбарчы сход аўтаноміі на якім будзе абрана кіраўніцтва. На бліжэйшыя 3 гады ў нас у планах будаўніцтва нацыянальнай вёскі пад Сыктыўкарам. У будаўніцтве прымуць удзел 10 нацыянальнасцяў, якія пабудуюць сваю сядзібу. Мы ўжо звярнуліся да адной беларускай фірмы, якая нам зрабіла 2 праекты беларускай хаткі".

*Інфармацыйны цэнтр
МГА "ЗБС "Бацькаўшчына"*

АЛУШТА (УКРАЇНА)

10-гадовы юбілей адзначыла адна з найбольш вядомых суполак беларусаў Kryма. Партэніцкі філіял Алушцінскага культурна-асветніцкага таварыства "Сябрына" вядзе радавод з 1999 г. Тады ўпершыню сабраў землякоў у бібліятэцы старажытнага пасёлка Партэніт заслужаны работнік культуры Kryма В. Бартохаў, які цяпер узначальвае беларускае згуртаванне Алушты. На юбілейнай сустрэчы ў Партэніце землякоў віншавалі госці з Сімферопалю: члены праўлення Саюза беларусаў Kryма А. Шамрук, Н. Жукоўская і прафесар Таўрычаскага нацыянальнага ўніверсітэта М.Юрахо. Ад землякоў з Ялты выступалі старшыня сябрыны "Белая Русь", член Саюза мастакоў Украіны, ён жа майстар дэкаратыўна-прыкладнога мастацтва і ювелір П.Якубук і выкладчыца Ялцінскага гуманітарнага ўніверсітэта І. Чырыч – яна парадавала ўсіх добрымі песнямі. Гучалі беларускія песні і ў выкананні Ганны Песенкі з Малога

Маяка. Творы сучасных паэтаў і кампазітараў Беларусі прадстаўлялі Н. Маркевіч і В. Бартохаў, з цёплым словам да землякоў звярнулася старшыня Партэніцкага філіяла "Сябрыны" З. Пшонкіна.

А яшчэ ў "Сябрыне" шмат планаў па адраджэнні нацыянальных абрадаў і традыцый. В. Бартохаў раскажаў, што многія алушцінскія беларусы цікавіцца работай суполкі і гатовы да яе падключыцца. А запаветнае жаданне ў яго такое: правесці сёлета першы Міжнародны фестываль беларускай песні "Алушта збірае сяброў", запрасіўшы на яго беларусаў з розных краін.

Паводле "Голаса Радзімы"

ЛЬВІЎ (УКРАЇНА)

Ушанаванне памяці беларускіх паўстанцаў 1863 г. прайшло 22 сакавіка ў Львове. Удзельнікі мерапрыемства сабраліся на самых старых Лычакоўскіх могілках Львова на гары Паўстанцаў 1863 г. Гэта самае высокае узвышша Лычакоўскіх могілак, дзе былі пахаваны паўстанцы, якім удалося перайсці мяжу з Расійскай імперыяй і знайсці прытулак ў Аўстра-Венгрыі. На гары Паўстанцаў знаходзіцца помнік Сымона Візунаса Шыдлоўскага, харунжага з Віцебшчыны, які прымаў актыўны ўдзел ў змаганні з царскім самаўладдзем.

Падчас урачыстасці каля помніка паўстанца былі ўскладзены кветкі з бела-чырвона-белымі стужкамі, запалены знічы, прачытаны апошні зварот Кастуся Каліноўскага да беларусаў "Ліст з-пад Шыбеніцы", а таксама была прачытана малітва за душы ўсіх паўстанцаў, у тым ліку і за Кастуся Каліноўскага. Нягледзячы на сапсаванае надвор'е, атмасфера каля помніка была вельмі цёплай і ўрачыстай. Беларусы павінны памятаць пра сваіх герояў і ўшаноўваць іх памяць дзе б яны не

знаходзіліся!

Алена Сідаровіч (Львоў, Украіна)

УПСАЛА (ШВЕЦЫЯ)

Сустрэча з амбасадарам Рэспублікі Беларусь у Швецыі А.Грынкевічам прайшла 26 лютага ва ўніверсітэце Упсалы. Ён выступіў перад прафесарска-выкладчакім складам і студэнтамі. Амбасадар у размове закрануў тэмы пра месца Рэспублікі ў еўрапейскім кантэксце, адказаў на пытанні развіцця адносінаў Беларусі з Расіяй і Еўрасаюзам.

Паводле прэс-службы амбасады Рэспублікі Беларусь у Швецыі

НАВІНЫ ДРУКУ

"ВЯЛІКІ ГІСТАРЫЧНЫ АТЛАС БЕЛАРУСІ"

З'явіўся ў кнігарнях 1 том гістарычнага атласа. Гэта ўнікальнае картаграфічнае выданне, роўнага якому не зрабілі яшчэ ні палякі, ні ўкраінцы.

Праца над атласам вядзецца з 2004 г. Фінансаваннем, выданнем і падрыхтоўкай займалася "Белкартаграфія". У аснову перыядычнага тамоў атласа пакладзены вырашальныя моманты этнагенезу беларусаў, іх шлях да стварэння ўласнай дзяржавы.

Першы том асвятляе найбольш раннія перыяды – ад каменнага веку да часоў ВКЛ. Храналагічна ён абмежаваны канкрэтнай датай – 1569 г., калі беларускія землі ўвайшлі ў склад Рэчы Паспалітай. Упершыню надрукавана генеральная карта «Беларускія землі ў XVI ст.», на якой пазначаны ўсе тагачасныя населеныя пункты, якія паддаюцца лакалізацыі, а таксама межы павеатаў, валасцей і маёнткаў. У першым томе атласа змешчаны таксама 7 тлумачальных нарысаў, храналогія гістарычных падзей ад старажытнасці да 1569 года і гісторыка-геаграфічны паказальнік, у якім прыводзяцца звесткі пра час першай згадкі пра паселішчы, іх гістарычныя і сучасныя назвы.

Другі том будзе ахопліваць больш за два стагоддзі існавання ВКЛ у складзе Рэчы Паспалітай і часоў, калі беларускія землі былі ўключаныя ў Расійскую імперыю. Другі том атласа павінен выйсці з друку ўжо ў 2010 г.

Трэці том прысвечаны часу ад зараджэння беларускага нацыянальнага руху да нашых дзён. Храналагічна гэты час прыпадае

Ускладанне кветак да помніка паўстанцам 1863 г., Львоў

“ВЯЛІКІ ГІСТАРЫЧНЫ АТЛАС БЕЛАРУСІ”

Працяг. Пачатак на стар. 7

на апошнія дзесяцігоддзі Расійскай імперыі, савецкі перыяд і гісторыю суверэннай Рэспублікі Беларусь. Стваральнікі атласа плануюць завяршыць яго выданне не пазней як у 2012 г.

Паводле газеты “Звязда”

МІКОЛА ДВАРЭЦКІ. ТАМ І ТУТ.

Мікола Дварэцкі (Базылюк).
Там і тут / уклад.: Л. Глаголева; мал.

Караліна Дварэцкая. – Гданьск, 2008. – 181 с.: іл.

У Гданьску выйшла кніга вершаў беларуса, які з 1947 г. жыў у Польшчы, – Міколы Дварэцкага (Базылюка).

Гэта першая кніга паэта, хаця яго творы ад пачатку выдання беластоцкай “Нівы” пастаянна друкаваліся ў газеце; ён быў адным са стваральнікаў беларускай літаратурнай групы “Белавежа”. Вельмі актыўнае беларускае грамадскае жыццё М. Дварэцкага змянілася ціхім, спакойным жыццём у Польшчы. Лірычныя яго творы, прасякнутыя болем і жалем аб родным краі, аб тых мясцінах, якія

быў вымушаны пакінуць у 1940-х. Толькі праз 20 год пасля смерці М. Дварэцкага яго творы былі выдадзены дзякуючы намаганням сваякоў, сяброў і знаёмых, якім не абьякава паэтычная спадчына Міколы Базылюка. Але галоўную працу па зборы, апрацоўцы твораў, а таксама і цудоўныя ўводзіны да кнігі зрабіла Алена Глагоўская. Біяграфія М. Дварэцкага кранае душу і дае магчымасць лепш зразумець цяжкі жыццёвы шлях творцы. Кніга багата аздоблена фотаздымкамі з сямейнага архіву Дварэцкіх.

*Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”*

ДЗЕНЬ ВОЛІ

“За нашу і вашу свабоду!”

Акцыя ЗБМА каля будынку ААН у Нью-Ёрку

ВАШЫНГТОН (ЗША)

Святочныя мерапрыемствы адбыліся 21 сакавіка ў Вашынгтоне. 3 лекцыяй па гісторыі 25 сакавіка выступіла кандыдат філасофскіх навук, сп. Таццяна Процька.

Паводле БАЗА

НЬЮ-ЁРК (ЗША)

Адна з святочных акцый, прымеркаваная да 91-х угодкаў абвясчэння БНР, адбылася 22 сакавіка перад будынкам штаб-кватэры ААН у Нью-Ёрку.

Беларускі Моладзевы Рух Амерыкі сабраў разам маладых беларусаў з Нью-Ёрка, Нью-Джэрсі і Вашынгтона пад лозунгамі абароны незалежнасці краіны. Удзельнікі дэманстрацыі прасіявалі “Магутны Божа”. Потым быў зачытаны зварот Старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіллы да беларускага народу. У гэты ж час у Кафедральным Саборы Св. Кірылы Тураўскага БАПЦ у Брукліне праходзіла Святочнае богаслужэнне.

Пасля ў “Беларускім музеі” ў Нью-Ёрку адбылося ўрачыстае адкрыццё выставы “Мастацтва супраць дыктатуры”, якая раней была паказана ў Эстонскім Парламенце і ў штаб-кватэры Фонда імя Дж. Маршала ў Вашынгтоне. Прагучалі “Мы выйдзем шчыльнымі радамі”, “Магутны Божа”, а таксама вершы пра Беларусь. Старшыня Парафіяльнай Рады Кафедральнага

Сабору Святога Кірылы Тураўскага Расціслаў Гарошка правёў экскурс ў мінулае. Ён звярнуўся да гісторыі найважнейшых для Беларусі падзей 25 сакавіка 1918 года. Алякс Шатэрнік, вядомы беларускі дзеяч культуры і мастацтва, распавёў пра працы беларускіх мастакоў Аляся Марачкіна, Міколы Купавы, Рыгора Батальёнакі, Генадзя Драздова, Юрыя Платонава, Янкі Рамановіча і Юліі Шатэрнік.

Пасля адбыўся прагляд дакументальна-публіцыстычнага фільма рэжысёра Уладзіміра Коласа “Галерэя Ады”.

Наталля Рабава

***

25 сакавіка правялі мерапрыемствы БАЗА і Згуртаванне беларускай моладзі Амерыкі. Перад будынкам Аб’яднаных Нацый на Манхэттане прайшоў Мітынг і дэманстрацыя, прысвечаныя 91-м угодкам абвясчэння Незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі. Пасля мітынгу адбылося ўрачыстае шэсце-дэманстрацыя да кансуляту Рэспублікі Беларусь і перадача прадстаўнікам беларускай улады віншаванняў і патрабаванняў вярнуць Беларусі нацыянальныя святы.

Паводле ЗБМА

РЫГА (ЛАТВІЯ)

У Вялікай зале будынку Асацыяцыі нацыянальных культурных таварыстваў Латвіі, традыцыйна, ужо дваццаць першы раз, Латвійскае таварыства беларускай

культуры “Сьвітанак” 25 сакавіка арганізавала святкаванне Дня Волі.

Як заўсёды, пачалося яно з выканання прысутнымі нашага неафіцыйнага гімну “Магутны Божа”. Вядомы беларускі дзеяч Латвіі Вячка Целеш зачытаў віншаванне і зварот старшыні Рады БНР Івонкі Сурвіллы. Спявалі на свяце і “Пагоню”, і “Бязозку”, і іншыя цудоўныя беларускія песні.

Адной з адметнасцяў сёлеташняга святкавання стала напісанне беларускай дыктоўкі. Усе ахвотныя не змясціліся за сталамі ў Каміннай залі. Караткевічаў твор “Родная мова” дырэктар Рьжскай беларускай асноўнай школы Ганна Іванэ дыктавала не толькі беларусам – сябрам “Сьвітанка”, але і прадстаўнікам іншых нацыянальнасцяў, што пажадалі далучыцца да незвычайнай падзеі.

Маладзь таварыства зладзіла гістрычныя віктарыны, адну з іх – прысвечаную менавіта гісторыі БНР. Запомнілася ўсім інсцэніроўка рамантычнага кахання Барбары Радзівіл і князя вялікалітоўскага і караля польскага Жыгімонта Аўгуста. У якасці актораў выступілі самі “сьвітанкаўцы” і госці вечарыны.

Тацяяна Казак (Рыга, Латвія)

ВІЛЬНЯ (ЛІТВА)

Святкаванне Дня Волі было ў Вільні вельмі разнастайным. Пачалося ўсё зранку, калі на каталіцкіх могілках Росы былі ўскладзены кветкі да магілаў бацькоў беларускага Адраджэння Івана, Антона і Лявона Лучкевічаў. Удзень у бажніцы Св. Тройцы адбылася імша ў інтэнцыі Беларусі

Ускладанне кветак на могілках Роса, Вільні

і загінулых, якія змагаліся за яе вольнасць. Імшу правёў святар Ян Даўгшыс. Сапраўднай аздабай Дня Волі ў Вільні стаў прэм’ерны канцэрт хору беларускіх музычных дзеячаў пад кіраўніцтвам Кірылы Насаева. Паслухаць іх віленскія беларусы сабраліся ў Камернай зале Літоўскай акадэміі музыкі і тэатру. Заклучную частку канцэрту – гімн “Магутны Божа” – сустрэлі стоячы ўсе слухачы без выключэння.

Паводле “Польскага радыё для замежжа” і “Радыё Рацыя”

БЕЛАСТОК (ПОЛЬШЧА)

Святочная сустрэча адбылася ў клубе “Фама”, які сабраў гасцей з усяго Падляшша. Арганізатарамі імпрэзы выступілі “Радыё Рацыя”, тыднёвік “Ніва”, тэлеканал “Белсат” ды “Беларускі саюз у Польшчы”.

“Мы выйдзем шчыльнымі радамі!” – гэтым гімам пачалося святкаванне Дня Волі ў Беластоку. Як і штогод, старшыня Беларускага Саюзу ў Польшчы Яўген Вапа ўручыў бел-чырвона-белыя букеты тром асобам за асабісты ўклад у беларускую справу. У гэтым годзе такімі асобамі сталі: навуковы даследчык Лена Глагоўская, дырэктар Дэпартаменту культуры і нацыянальнай спадчыны ў маршалкоўскай управе Анатоль Вап ды намеснік Звязу Беларускай моладзі Ігар Лукашук. Тэлеканал “Белсат” прапанаваў удзельнікам святочнай імпрэзы дзве адмысловыя службы, адна з іх прысвечаная Слуцкаму збройнаму чыну. А скончылася святочнае мерапрыемства канцэртаў барда Зміцера Бартосіка з Беларусі.

Паводле “Радыё Рацыя”

ВАРШАВА (ПОЛЬШЧА)

Шэсце да Дня Волі адбывалася 25 сакавіка ў самым цэнтры горада, побач з універсітэтам. Мінакі спантанна ўключаліся ў працу, а арганізатары тлумачылі, што адбываецца 25 сакавіка ў Беларусі. Акцыя выклікала вялікае зацікаўленне. Наўмысна для акцыі быў пашыты велізарны бел-чырвона-белы сцяг. Днём удзельнікі акцыі выпусцілі ў неба бел-чырвона-белыя балонікі. Сцяг, які пашыты супольна польска-беларускімі намаганнямі, хутка будзе вісець у цэнтры

Шэсце на Дзень Волі ў Варшаве

Варшавы на адным з будынкаў.

Акцыя 25 сакавіка скончыла цыкл мерапрыемстваў пад загалоўкам “Пацуй Беларусь!” Больш за тыдзень праходзілі арганізаваныя канцэртныя, паказы фільмаў і іншыя акцыі, якія падтрымлівалі прадэмакратычныя імкненні беларусаў.

Паводле “Радыё Свабода”

***

Святкаванне Дня Волі прайшло і ў варшаўскай галерэі “Зоя”. Найважнейшым госцем з’яўляўся Чэслаў Сэнюх, польскі літаратар, перакладчык “Новай зямлі” Якуба Коласа і папулярызатар беларускай паэзіі, які нарадзіўся пад Навагрудкам.

Паводле “Радыё Свабода”

ГДАНСК (ПОЛЬШЧА)

Улётачная акцыя адбылася каля музычнага тэатра 25 сакавіка. Арганізатарамі выступілі праваабарончая сетка “Міжнародная амністыя” і беларускія студэнты Гданьскага ўніверсітэта. Падчас акцыі, у якой прыняло ўдзел некалькі дзесяткаў чалавек, раздаваліся ўлёткі з інфармацыяй аб сітуацыі з правамі чалавека ў Беларусі, а таксама было сабрана больш за сто подпісаў пад петыцыяй да ўлады Рэспублікі Беларусь аб адмене смяротнага пакарання. А 28 сакавіка прадстаўнікі беларускага культурнага таварыства “Хатка” плануюць ускласці кветкі да магілы грамадскага дзеяча, удзельніка абвешчэння БНР Лукі Дзекуць-Малея, беларускага мастака Міхася Чурчылы, а таксама да помніка беларускага класіка Янкі Купалы.

Паводле “Беларускіх навінаў”

МАСКВА (РАСІЯ)

У неформальнай абстаноўцы адсвяткавалі Дзень Волі сябры Працяг на стар. 10

“За нашу і вашу свабоду!”

Працяг. Пачатак на стар. 8

Адкрыццё мемарыяльнай дошкі ў Таліне на Дзень Волі

МАСКВА (РАСІЯ)

Працяг. Пачатак на стар. 9

Грамады беларускай культуры Масквы.

Паводле сайта
“Беларуская Масквы”

ЧАРНІГАЎ (УКРАІНА)

Праваслаўная пілігрымка “Шлях незалежнасці” вернікаў БАПЦ, якая пачалася 24 сакавіка ад сцен старажытнай фартэцыі ВКЛ у Луцку, 25 сакавіка дасягнула Чарнігава, дзе яе ўдзельнікі ўшанавалі духоўніка беларускага супраціву епіскапа Германа. На магілу епіскапа паклалі вянок з бел-чырвона-белай стужкай. Трэба адзначыць, што апошнія 10 кіламетраў пілігрымы прайшлі пешшу, такім чынам аддаючы даніну пашаны ўсім змагарам за Вольную Беларусь.

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

ЛЬВІЎ (УКРАІНА)

Беларускай дыктоўкай пачалі святкаванне Дня Волі 22 сакавіка ў парафіі БАПЦ ва Украіне. У богаслужбе і дыктоўцы ўзялі ўдзел 23 праваслаўныя беларусы з Львова і Львёўскай вобласці.

Паводле “Еўрапейскага
радыё для Беларусі”

УЖГАРАД (УКРАІНА)

Беларусы Закарпацця адзначылі Дзень Волі пад Хустам, на месцы баёў за Карпацкую Украіну ў сакавіку 1939 года. 25 сакавіка група беларусаў з Ужгарада наведла мясціны баёў, каб ушанаваць загінулых у баях за свабоду ўкраінцаў і беларусаў. Гэтую вандроўку яны прысвяцілі Дню Волі.

Паводле “Еўрапейскага
радыё для Беларусі”

ТАЛІН (ЭСТОНІЯ)

Урачыстае адкрыццё мемарыяльнай дошкі на будынку па вуліцы Вене, 19 дзе 1920-1925 гг. знаходзілася ваенна-дыпламатычная місія БНР у Эстоніі пад кіраўніцтвам генерал-лейтэнанта Алега Карчак-Крыніца-Васількоўскага распачалася ранаца 25 сакавіка.

Ініцыятыва па стварэнні дошкі належала актывістам беларускай сеткі Кангрэса новай беларускай Дзяспары Еўропы і ЗША. Ахвяраванні на дошку збіралі пераважна маладыя людзі з дзяспары і з Беларусі. Дошку стварыў вядомы беларускі скульптар Алесь Шатэрнік.

Пасля гэтага ў эстонскім парламенце адбыўся прыём у віцэ-спікера Крысціны Оюланд з нагоды Дня незалежнасці БНР, на якім спадарыня Оюланд павіншавала беларусаў з гэтай знамянальнай датай. Пасля прыёму ў адной з заляў парламента адбыўся “круглы стол” паміж дэпутатамі эстонскага парламента і беларусамі на тэму беларуска-эстонскіх адносін, прысвечаны ўгодкам незалежнасці БНР. Ініцыятарам і арганізатарам

урачыстых мерапрыемстваў былі беларуска-эстонская арганізацыя Valgevene Uus Tee (Новы Шлях для Беларусі), супольнасць “Трэці Шлях”.

Ігар Случак

***

Святкаванні Дня Волі таксама адбудуцца і пазней: у Лос-Аджалесе (28 сакавіка), Нью-Ёрку (29 сакавіка), Лондане (28 сакавіка), Таронга (29 сакавіка), Квебеку (5 красавіка), Атаве (4 красавіка), Празе (28 сакавіка).

На жаль, аб’ём бюлетэня не дазваляе ў поўнай меры змясціць інфармацыю пра шматлікія святкаванні Дня Волі ў замежжы, таму чытайце больш падрабязную інфармацыю на нашым сайце - <http://zbsb.org/>

БЕЛАРУСЬ

У Беларусі свята прайшло традыцыйна – зборам каля Акадэміі Навук у Мінску. Улады далі дазвол на правядзенне шэсця ад Акадэміі Навук да плошчы Бангалор - месца выгулу сабак. Аднак дэманстранты адмовіліся ад гэтага маршруту і сталі шэрагам уздоўж цэнтральнага праспекта сталіцы. Кіроўцы, якія праязджалі міма, падтрымлівалі маніфістантаў, сігнальчы.

На рэгіёнах таксама адбыліся святочныя сустрэчы. Не абышлося і без затрыманняў. Так, некаторыя апазіцыйныя актывісты былі затрыманы яшчэ да пачатку акцыі.

Інфармацыйны цэнтр
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”

ПРАБАЧЭННІ

Рэдакцыя бюлетэня прыносіць прабачэнні за недакладную інфармацыю, якая была пададзена ў мінулым нумары ў артыкуле “10 год суполцы “Спадчына”. Алена Нарушэвіч (Латвія) не была старшынёй “Спадчыны”, а займала пасаду намесніка старшыні. Таксама “Спадчына” была створана пры дапамозе арганізацыі “Прамень”, а не “Сьвітанак”.

Рэдакцыя “Беларусы ў свеце”

Беларусы ў свеце

№03 (86), сакавік 2009

Інфармацыйны бюлетэнь
МГА “ЗБС “Бацькаўшчына”.
Распаўсюджваецца на правах
нутранай дакументацыі.

Меркаванні аўтараў могуць не супадаць з думкай рэдакцыі.
Апрацоўка і вёрстка – М. Азаронак
Адказныя за нумар –
А. Макоўская, Н. Шыдлоўская

Наклад 250 асобнікаў

Адрас рэдакцыі:
вул. Рэвалюцыйная, 15, г. Мінск
220030, Рэспубліка Беларусь
www.zbsb.org
zbsb@tut.by; zbsb.bel@gmail.com

тэл./факс (+375 17) 224-79-35